

وضعیت رابطه توارث بین کودک و صاحب اسپرم، صاحب تخمک و صاحب رحم اجاره‌ای

زکیه مؤدب*1 و معصومه دهدارفر2 و زهرا پارسا3

- 1 دانشجوی دکتری حقوق کیفری و جرم‌شناسی، گروه حقوق، واحد شهرکرد، دانشگاه آزاد اسلامی، شهرکرد، ایران
- 2 دانشجوی دکتری حقوق کیفری و جرم‌شناسی، گروه حقوق، واحد شهرکرد، دانشگاه آزاد اسلامی، شهرکرد، ایران
- 3 دانشجوی دکتری حقوق کیفری و جرم‌شناسی، گروه حقوق، واحد شهرکرد، دانشگاه آزاد اسلامی، شهرکرد، ایران

*نویسنده مسئول: زکیه مؤدب Email: Zkyhmwdb@gmail.com

چکیده

همواره تلاش بشر برای تداوم نسل خود بر روی کره خاکی وجود داشته است و سعی در تولیدمثل از راه‌های گوناگون دور از انظار نبوده است. نازایی و ناباروری از ریشه طولانی و قدمتی دیرین در میان تاریخ بشریت دارد و بشر را به چالش‌های تولیدمثل و گسترش نسل روبه‌رو ساخته است. با پیشرفت علم پزشکی و دستیابی بشر به بالاترین امکانات پزشکی باعث شد که تا حد امکان مشکل ناباروری برطرف شده و از طریق رحم اجاره‌ای، تلقیح مصنوعی، اهدای اسپرم و تخمک جنین به وجود آورده و به دنیا بیاورند و به نحوی از انقراض نسل‌ها جلوگیری کنند. هرچند که استفاده از رحم اجاره‌ای در حال حاضر به تجارتی در قرن بیست و یکم تبدیل شده است و این امر در کشورهای فقیر نشین بیشترین ابعاد را به خود گرفته است. بدیهی است که با پیدایش مسئله رحم جایگزین بحث توارث بین کودک و صاحب اسپرم، صاحب تخمک و صاحب رحم اجاره‌ای پیش می‌آید که با توجه به مسائل فقهی و قانون مدنی باید به شبهات ناشی از این قضایا پاسخ گفت. نتیجه‌ای که از بررسی‌های به‌عمل‌آمده حاصل شد این است که رابطه ارث بین کودک و صاحب اسپرم و صاحب تخمک (مادر قانونی) برقرار است اما بین صاحب جایگزینی رحم و کودک رابطه توارثی برقرار نمی‌باشد. نازایی و ناباروری از ریشه طولانی و قدمتی دیرین در میان تاریخ بشریت دارد و بشر را به چالش‌های تولیدمثل و گسترش نسل روبه‌رو ساخته است. با پیشرفت علم پزشکی و دستیابی بشر به بالاترین امکانات پزشکی باعث شد که تا حد امکان مشکل ناباروری برطرف شده و از طریق رحم اجاره‌ای، تلقیح مصنوعی، اهدای اسپرم و تخمک جنین به وجود آورده و به دنیا بیاورند و به نحوی از انقراض نسل‌ها جلوگیری کنند. هرچند که استفاده از رحم اجاره‌ای در حال حاضر به تجارتی در قرن بیست و یکم تبدیل شده است و این امر در کشورهای فقیر نشین بیشترین ابعاد را به خود گرفته است. حال باید گفت که با مسئله رحم اجاره‌ای مسائل مالی بین کودک و مادر، پدر، صاحب رحم اجاره‌ای پیش می‌آید که شامل نفقه و ارث می‌باشد که با توجه به بررسی‌های به‌عمل‌آمده کودک از صاحب اسپرم (پدر) مادر (زن قانونی شوهر) ارث برده و نفقه به او تعلق می‌گیرد که در این مقاله به بررسی آن‌ها خواهیم پرداخت.

واژه‌های کلیدی: رحم اجاره‌ای، تلقیح مصنوعی، ارث، نفقه، کودک رحم اجاره‌ای، کودک متولدشده لقاح مصنوعی.